

overweging Noach 1 mei 2016

da. Monica Schwarz

lezingen:

uit de afscheidsrede van Jezus volgens Johannes 14 (vers 27)

Ik laat jullie vrede na; mijn vrede geef ik jullie,
zoals de wereld die niet geven kan.
Maak je niet ongerust en verlies de moed niet.

uit de afscheidsrede van Mozes volgens Deuteronomium 31 (vers 6 en 8, Groot nieuws vertaling)

Wees vastberaden en moedig.
Wees niet bang,
laat je niet uit het veld slaan.
De Heer zelf trekt met je mee.
Je God laat je niet aan je lot over,
hij laat je niet in de steek.
De Heer zelf zal voor je uittrekken,
hij zal je terzijde staan.
Wees dus niet bang.

een gedicht van Remco Campert:

Beste Kasper,
nu je je eerste levensjaar ingaat, kan wat goede raad van je oude,
maar vooral wijze vriend Remco geen kwaad.

7 dingen waar je voor op moet passen:

1. mensen die natte zoenen geven
2. jusvlekken op een nieuw pak
3. loslopende wilde dieren
4. een sneeuwbal in je klomp
5. onbekende meneren die snoep onder de f 25- geven
6. meisjes, die naar je toekomen, vlak voor je gaan staan en zeggen: "dag, ik ben Daphne ..."
7. vallend gesteente

7 dingen waar je achteloos aan voorbij moet gaan

1. rare gewoontes van je vader of moeder (zelf uitzoeken welke)
2. politieagenten die u tutoyeren
3. als je een spelletje verliest
4. als ze je in het café vragen of ze soms een dassie van je aanhebben
5. als je je ongelukkig voelt, maar je weet niet waarom
6. geen geld
7. als de warme douche opeens koud wordt

7 dingen waarvan het verstandig zou zijn als je ze liefhad:

1. mensen
2. dieren
3. planten
4. boeken
5. als het héél stil is
6. als het heel lekker is
7. als het heel lief is.

dag, verder red je jezelf wel hè?

lezing: uit: Brieven aan mijn kleinzoon, Abel J. Herzberg (uit 8-10. en 11)

Het is voor iedere jongen van groot belang, of zijn ouders vreemdelingen zijn of niet. Als dat niet zo is, dan kent hij de plek, waar zij geboren zijn. Hij kan daar naar toegaan als hij er zin in heeft om hem met eigen ogen op te nemen. Hij weet ook, wat ze hebben geleerd, hij kent de liedjes die ze hebben gezongen en de spelletjes die ze hebben gedaan. Want hij leert en speelt en zingt hetzelfde of bijna hetzelfde als zij. Maar een kind van vreemdelingen kan niet achterom zien, hij groeit op zonder achtergrond en zijn nieuwsgierigheid daarnaar, die hoe langer hoe groter wordt, wordt hoe langer hoe minder bevredigd.

Het belangrijkste in de verhalen van mijn ouders was, dat zij joden waren. Dat kwam altijd weer terug. Het stond op de voorgrond. Het wilde zeggen, dat zij niet allen vreemdelingen waren, maar ook in het land van hun herkomst nooit iets anders dan vreemdelingen waren geweest. Zij kwamen wel uit Rusland, maar zij waren, hoewel hun families daar eeuwen hadden gewoond, geen Russen en waren daar ook nooit als zodanig erkend. Zij lazen andere boeken, zij aten ander dingen dan die anderen, zij hielden de zondag niet, maar de sabbat, zij hadden andere feestdagen en gingen niet naar de kerk, maar dar de "sjoel" waar het totaal anders toging. Wat voor anderen heilig was, daar geloofden zij niet in, ze bogen er niet voor, ze begrepen niet eens, dat iemand dat wel doen kon. En wat zij vereerden boven alles wat er in de wereld bestond, dat werd door de anderen veracht. Ze werden om dat alles uitgelachen, bespot, nagejouwd op straat, gehaat en soms vervolgd. Het kwam voor, dat troepen arbeiders en boeren, na eerst dronken te zijn gevoerd, de wijken en straten, waar de joden woonden, overvielen, de winkels en de huizen binnendrongen, stalen wat er van hun gading was, de rest in stukken hakten en ook wel een aantal joodse mannen, vrouwen en kinderen doodsloegen. Daar was het dan weer, het beruchte "pogrom". En toch had mijn moeder heimwee ....Wat voor haar telde, was dat de hele familie toen bij elkaar was, dat er vrienden en kennissen waren, die allen hetzelfde beleefden en daarom echt bij elkander behoorden. De druk van buiten was zwaar. De eenheid van binnen was hecht.

overweging:

Zeven dingen waar je voor op moet passen ....

zeven dingen waar je achteloos aan voorbij moet gaan

zeven dingen waarvan het verstandig zou zijn als je ze liefhad ...

wat zou u zeggen,
wat zou u in een brief aan bijvoorbeeld uw kind of kleinkind schrijven?
Dat is nog niet zo makkelijk ..
Eigenlijk denk ik dat ik vanmorgen geen preek zou hoeven houden
dat het voldoende zou zijn
als ik iedereen een stuk papier zou geven en een pen.
En dan tien minuten tijd om te denken ....
wat zouden wij onze kinderen en kleinkinderen mee willen geven,
welke wijsheid, welke ervaring, welke goede raad?

Meestal denken we niet zo aan dat soort dingen.
Maar er zijn momenten, waarbij dat anders wordt.
Bijvoorbeeld als er een kind geboren wordt.
Dat doet iets met een mens.
je gaat nadenken over wat je je kind toewenst, nadenken over wat er toe doet,
écht toe doet.
En zo kan je ineens zo'n brief schrijven
aan zo'n mensenkind dat pas begint ...
zeven dingen om voor op te passen,
om achteloos aan voorbij te gaan,
om lief te hebben ....

Een ander moment,
waarbij je bewuster met dingen bezig gaat
is bijvoorbeeld als je kind gaat trouwen.
Ik moest denken aan mijn peetoom
die vlak voor ik trouwde zo'n moment had
dat hij mij iets wilde zeggen,
goede raad,
uit eigen ervaring, met gescheiden ouders.
Ik weet het nog precies,
we liepen naar de bushalte,
en onderweg, ineens, begon hij met dat bijzondere gesprek
dat mij meer dan twintig jaar later nog bijgebleven is.
Hij zei dat het belangrijk was
om in een relatie niet steeds problemen te maken
over kleine dingen die eigenlijk niet belangrijk zijn –
of je je schoenen wel onder de kapstok zet
of je bord met je vingers uitlikt bijvoorbeeld -
want, zei hij: het goede en mooie, het grote en belangrijke
waarvoor je bijelkaar bent
dat kan daardoor helemaal uit het oog verloren raken,
kapot gaan.

Heel vaak heb ik aan deze woorden gedacht –
want ze blijken zo waar,
het gevaar van je blind staren op kleine onbeduidende dingen ...
Een gevaar in relaties met je partner,
met je kinderen,
met je broers en zussen
en zelfs met elkaar in de gemeente ...
Ergernis over kleine dingen kan veel kapot maken,
het goede en grote uit het zicht ....

Ook zo'n moment waarop je nadenkt over je leven
kan zijn in het contact met je kleinkinderen.
Bijvoorbeeld dat boekje van Abel Herzberg.
Brieven aan zijn kleinzoon
om hem iets te vertellen over waar hij vandaan komt,
wat zijn wortels zijn.
En meteen in het begin van die brieven
valt het woord: vreemdeling.
Joden waren altijd vreemdelingen, waar zij ook woonden ..
En zo vertelt Abel Herzberg over zijn ouders en grootouders,
over hun beleving van het geloof,
de liefde voor God,
die ondanks alle haat van buitenaf
een warm vuur was wat hen verwarmde
en hen kracht en moed gaf.

In deze tijd gaat het vaak over vluchtelingen,
en deze tekst herinnert ons eraan dat vluchtelingen hun wortels, hun achtergrond kwijt raken ..
en hoe ingrijpend dat is, dat dat tranen geeft, heimwee ...
En ik bedacht me
dat wij op een bepaalde allemaal vreemdelingen aan het worden zijn
omdat onze kinderen zo heel anders opgroeien dan wij.
Ze groeien op in zo'n andere wereld:
een wereld met computers, internet, ongekend veel luxe en onbegrensde mogelijkheden,
zo heel anders dan in de jeugd van onze ouders en grootouders.
Onze kinderen leren niet meer wat wij leerden,
zingen niet meer de liedjes die wij zongen ...
onze wereld verandert ongekend snel.
Het is een wereld geworden waarin dingen niet vanzelf spreken,
waar niet iedereen hetzelfde meer gelooft,
waar méér heilige boeken zijn,
meer soorten van geloven,

waar niet meer één waarheid is,
en waar we uitgedaagd worden
om over onze eigen waarheid na te denken.

Dat vraagt heel wat van ons:
het vraagt durf en moed,
het vraagt dat je kritisch durft te zijn
dat je dingen los moet durven laten,
dat je van mening moet kunnen veranderen,
dat je nieuwe dingen durft te proberen
en dat je vertrouwen hebt in het goede, ondanks alles.

Wie zijn wij,
wat is onze geschiedenis
en hoe gaat het met ons verder,
welke keuzes maken wij ....
Nadenken over je afkomst,
over wat geweest is, wat er goed en kostbaar aan was
en wat er fout en moeilijk was,
wat je méé wilt nemen
en wat je achter je wilt laten ...
meer dan ooit moeten wij dat doen,
omdat we allemaal "vreemdelingen" worden
in een wereld die in beweging is.
We kunnen niet meer gewoon doen wat onze ouders deden.
We moeten in onze omstandigheden en in deze tijd
zoeken naar een weg om te gaan.

Het besef van geschiedenis,
van wat geweest is en hoe het je gevormd heeft
dat heb je als kind nog niet zo,
maar dat groeit: als je zelf kinderen krijgt,
en als jouw kinderen op hun beurt kinderen krijgen ...
Brieven aan mijn kleinzoon ...

En dan is er nog zo'n moment waarop mensen goede raad willen geven;
als je afscheid moet nemen ...
Dat is zo'n moment dat je nog wat zeggen wilt:
goede raad, advies .....

zeven dingen waar je voor op moet passen ....
zeven dingen waar je achteloos aan voorbij moet gaan
zeven dingen waarvan het verstandig zou zijn als je ze liefhad ...

We lezen uit de afscheidsrede van Jezus volgens Johannes:

Ik laat jullie vrede na; mijn vrede geef ik jullie,
zoals de wereld die niet geven kan.
Maak je niet ongerust en verlies de moed niet.

En we lezen uit de afscheidsrede van Mozes:

Wees vastberaden en moedig.
Wees niet bang,
laat je niet uit het veld slaan.
De Heer zelf trekt met je mee.
Je God laat je niet aan je lot over,
hij laat je niet in de steek.
De Heer zelf zal voor je uittrekken,
hij zal je terzijde staan.
Wees dus niet bang.

Beide zijn teksten die moed willen geven ..

want Jezus en Mozes moeten afscheid nemen, zij kunnen niet verder mee gaan ..
maar zij willen hun mensen iets meegeven, de toekomst in.

Want wij weten niet hoe het zijn zal, de toekomst

wij weten niet wat er komt,
wat ons te wachten staat ...

Maar Mozes zegt: wat er ook gebeurt, waar je ook terecht komt,
God gaat met je mee,
heb vertrouwen, heb moed.

Ik denk dat hij dat ervaren heeft in zijn leven,

als prins in het paleis,
als herder in de woestijn,
als leider van het volk door de woestijn

God die bij je is,
die meetrekt ....

God is de bodem voor je moed.

De kernwoorden van dit spirituele testament van Mozes zijn:
vertrouwen en levensmoed.

En zo zegt Jezus: ik geef je mijn vrede mee, wees niet ongerust,
bemoedigt hij zijn vrienden, zijn leerlingen.

Wat maakt het veel uit hoe je de toekomst tegemoet gaat ...

de kop in het zand, als een vlucht, een niet durven
of steeds achteromkijkend en het verleden idealiserend
of met vertrouwen en levensmoed ....

Ik denk dat dat een basis kan zijn
een leven lang:
wat je ook overkomt
en hoe je leven ook loopt,
wat je ook kiest,
je weet van te voren nooit zeker of het goed zal zijn,
als je er maar met vertrouwen
en met moed mee aan de slag gaat.
Dat maakt een wereld van verschil.

Zeven dingen waar je voor op moet passen ....
zeven dingen waar je achteloos aan voorbij moet gaan
zeven dingen waarvan het verstandig zou zijn als je ze liefhad ...
Ik heb er de afgelopen week over nagedacht.

Wat zou ik zeggen?
Waar je voor op moet passen?
Voor verbittering ..
voor angst
voor de angst voor alles wat nieuw en anders is
Waar je achteloos aan voorbij moet gaan?
Aan roddel misschien,
aan die kleine ergernissen
En waarvan het verstandig zou zijn als je het liefhad?
De bergen, zou ik zeggen, met die kleine bloemetjes die tegen alles in groeien en bloeien
en muziek, sommige muziek is een groet van de hemel
en kleuren, zoveel kleuren in deze wereld,
zoveel meer dan zwart-wit,
en de zee met de eindeloze wolkenluchten
en babies, pasgeboren met hun grote ogen en kleine handjes
alles wat kwetsbaar is en klein,
En mensen,
die zijn vaak trouwens, hoe groot en sterk ook, vaak kwetsbaarder dan je denkt.
En jezelf liebhebben: vrede hebben met jezelf, hoe je bent, wat je kunt en wat niet ..
je zwakheid én je kracht,
en God liefhebben, God ook.
Hoe dan?
Ik denk, door het licht lief te hebben,
en alles wat goed is en de wereld beter en mooier maakt.

Laten we gaan, onze levens leven
met vertrouwen en levensmoed
en God gaat met ons mee. Amen.